

ŽÁDNÝ PROROK NENÍ VÍTÁN VE SVÉ ZEMI

Jak sloužit těm, kdo nás znají?

První čtení: Jr 1,4-5.17-19 a 1 K 12,31-13,13 / Text kázání: L 1,1-4 a 4,14-21

ČTENÍ

Jeremjáš 1,4-5.17-19 Stalo se ke mně slovo Hospodinovo: 5 "Dříve než jsem tě vytvořil v životě matky, znal jsem tě, dříve než jsi vyšel z lůna, posvětil jsem tě, dal jsem tě pronárodům za proroka."... 17 Ty však přepásej svá bedra, povstaň a vyříd' jim všechno, co jsem ti přikázal. Jen se jich neděs, jinak tě naplním děsem z nich. 18 Hle, učinil jsem tě dnes opevněným městem, sloupem železným a bronzovou hradbou nad celou zemí proti králům judským, proti jejich velmožům, proti jejich kněžím i proti lidu země. 19 Budou proti tobě bojovat, ale nic proti tobě nezmohou, neboť já budu s tebou a vysvobodím tě, je výrok Hospodinův."

1 Korintským 12,31 - 13,13 Usilujte o vyšší dary! A ukážu vám ještě mnohem vzácnější cestu: 13,1 Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jsem jenom dunící kov a zvučící zvon. 2 Kdybych měl dar prorocství, rozuměl všem tajemstvím a obsáhl všechno poznání, ano kdybych měl tak velikou víru, že bych hory přenášel, ale lásku bych neměl, nic mi to neprospěje. 4 Lásky je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. 5 Lásky nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. 6 Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. 7 Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. 8 Lásky nikdy nezanikne. Prorocství - to pomine; jazyky - ty ustanou; poznání - to bude překonáno. 9 Vždyť naše poznání je jen částečné, i naše prorokování je jen částečné; 10 až přijde plnost, tehdy to, co je částečné, bude překonáno. 11 Dokud jsem byl dítě, mluvil jsem jako dítě, smýšlel jsem jako dítě, usuzoval jsem jako dítě; když jsem se stal mužem, překonal jsem to, co je dětinské. 12 Nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance, potom však uvidíme tváří v tvář. Nyní poznávám částečně, ale potom poznám plně, jako Bůh zná mne. 13 A tak zůstává víra, naděje, láska - ale největší z té trojice je láska.

Lukáš 4,21-30 Promluvil k nim: "Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli." 22 Všichni mu přisvědčovali a divili se slovům milosti, vycházejícím z jeho úst. A říkali: "Což to není syn Josefův?" 23 On jim odpověděl: "Jistě mi řeknete toto přísloví: Lékaři, uzdrav sám sebe! O čem jsme slyšeli, že se dalo v Kafarnaum, učni i zde, kde jsi doma." 24 Řekl: "Amen, pravím vám, **žádný prorok není vítán ve své vlasti**." 25 Po pravdě vám říkám: Mnoho vdov bylo v Izraeli za dnů Eliášových, kdy se zavřelo nebe na tři a půl roku a na celou zemi přišel veliký hlad. 26 A k žádnému z nich nebyl Eliáš poslán, nýbrž jen k oné vdově do Sarepty v zemi sidonské. 27 A mnoho malomocných bylo v Izraeli za proroka Elizea, a žádný z nich nebyl očištěn, jen syrský Náman." 28 Když to slyšeli, byli všichni v synagoze naplněni hněvem. 29 Vstali, vyhnali ho z města a vedli až na sráz hory, na níž bylo jejich město vystavěno, aby ho svrhli dolů. 30 On však prošel jejich středem a bral se dál.

KÁZÁNÍ

„**Žádný prorok není vítán ve své zemi.**“ Těmito slovy reagoval Pán Ježíš na podivující se – či dokonce nedůvěřivé – reakce posluchačů po svém kázání v nazaretské synagoze. Ano, mluvil dobře, něco na jeho kázání bylo. Přisvědčovali mu a divili se slovům milosti, která zněla z jeho úst. Přesto ale nakonec zaznívá pochybnost: „Vždyť je to syn Josefův“. Prostý člověk „od vedle“. Soused, kterého známe.

TŘI ÚHLY POHLEDU

a. *Posluchači Pána Ježíše*

Tento závěr evangelijního textu o kázání v Nazaretě bychom mohli **nahlédnout z různých úhlů pohledu**. Bud' se vžijeme do role přímých posluchačů Pána Ježíše a budeme si klást otázku po tom, zdali a jak nasloucháme jeho slovu – evangelium – a přijímáme ho, anebo dáváme prostor pochybnostem o tom, zdali Ježíš vůbec žil, kde je nyní a zdali nám vůbec má co povědět. V tomto smyslu nás evangelium pobízí k tomu, abychom Pána Ježíše přijali jako Božího Syna, který nám přinesl důležité slovo života.

b. *Posluchači bližních*

Další úhel pohledu, který vnímáme při pohledu na nepřijetí prorockého slova Pána Ježíše, protože je to „soused od vedle“, nás směřuje k tomu, že Pán Ježíš k nám promlouvá různými způsoby – třeba právě i skrže naše blízké, od nichž bychom to nečekali. Známe je, vyrůstali jsme s nimi (ve společnosti i ve sboru). Známe jejich přednosti i slabiny. Co nám mají co povídat do života? Že by oni byli Bohem poslanými anděly – proroky – se slovem pro nás? V tomto smyslu nás toto evangelium vede k citlivosti a otevřenosti na Boží slovo, které se k nám děje skrže ty, které dobře známe.

c. *„Proroci“ ve své vlasti*

Třetí úhel pohledu na evangelijní text o kázání v Nazaretě, bude tím, který chci dnes zdůraznit. Jako Pán Ježíš přišel mezi své blízké a jim chtěl na prvním místě přinést radostné Boží poselství (cosi nového a dobrého; novou nadějí a životní sflu), tak i my jsme v životě mezi svými blízkými, které máme rádi, záleží nám na nich, a proto je také chceme nějakým způsobem nasměrovat k nejhlubším nadějím víry. K těm nadějím, na kterých stojí náš život. No, a **tady zjišťujeme to, co zažil i Pán Ježíš: „Žádný prorok není vítán ve své vlasti – mezi svými nejbližšími“**. Naši nebližší – rodiče, děti, spolupracovníci, spolužáci, kolegové – nepřijímají svědectví o Bohu, Boží slovo. A nám to není jedno, protože je máme rádi.

Všechna dnešní biblická čtení nám chtějí do takových pocitů a takových situací cosi povědět a povzbudit nás. Starozákonní i novozákonní čtení nás možná zastihují ve chvíli, kdy jsme svou „křesťanskou prorockou službu“ již vzdali, protože pochybujeme o tom, zdali to vůbec má cenu. Anebo jsme ještě zcela nezrezignovali, ale ztrácíme naději. Naslouchejme tedy dnešním textům, které ukazují na to, že Pán Bůh to nevzdal a stále posílal své proroky právě ke svému vlastnímu lidu. Až nakonec po mnohých prorocích poslal i svého Syna.

Ve třech zastaveních chci ukázat na to, co nám může pomoci životu „proroků“ ve vlastní zemi, co nám může pomoci zbavit se pochybností, co nás povzbudí k poslání a ukáže nám, jak ho vykonávat.

1. POVZBUZENÍ – KDO JSME

Tím prvním je povzbuzení pro chvíle skepse, v nichž docela akutně cítíme, že jako „prorok není vítán mezi svými nejbližšími“, tak ani naše svědectví není přijímáno.

Příběh povolání proroka Jeremjáše ukazuje na to, co říká svatý Bůh těm, které posílá ke svým nejbližším. Prorok při svém povolání slyšel, jak hluboké je jeho zakotvení

v Bohu. **Jeremjáš je ten, kterého** Bůh zná (ví o něm ještě dávno před jeho narozením), posvěcuje ho = odděluje ho pro sebe a pro službu pronárodům (blízkým i dalekým). A také mu slibuje, že bude s ním a bude ho vysvobozovat. To proto, že již dopředu Hospodin ví, a také prorok to má vědět, že jeho slovo nejenže nebude přijato, ale setká se s opozicí, která se jej bude snažit zničit.

Ještě než se Jeremjáš dostal mezi své blízké s pověřením být jim prorokem a přinést jim Hospodinovo slovo, **dostává se mu velkého ujištění** o tom, že stojí na Boží straně, že je součástí Božího díla. **Totéž je možno povědět o Pánu Ježíši.** I on byl před začátkem své veřejné pozemské služby ujištěn o tom, kdo je – Bohem milovaný, který přináší svému lidu Otcovo slovo.

A **totéž si smíme přivlastnit i my pro sebe** v situaci, kdy jsme povolání být svědky o Boží milosti mezi svými blízkými. Ono zarámování naší existence do Boží věčné lásky a Božího poslání přináší velké povzbuzení. Bůh o nás věděl ještě před tím, než jsme se zrodili. Bůh nás posvětil – oddělil pro sebe – mnohem dřív, než jsme se pro něj třeba rozhodli. Náš život vychází z jeho touhy oslovit ty „své“, blízké, ale také i ty daleké poselstvím o sobě, své spravedlnosti, lásce a milosti. A v tomto poslání, na němž máme svůj podíl, stojí on za námi (s námi).

Čím víc prožíváme, že „prorok není vítán mezi svými nejbližšími“, tím víc si potřebujeme uvědomovat zarámování (či zakotvení) našeho života v Bohu a jeho záměrech. Základem života víry, základem křesťanského svědectví o Bohu v tomto světě, je zakotvenost v Bohu.

2. ÚKOL – K ČEMU JSME POVOLÁNI

Jaký je úkol proroka? Hospodin říká: „Hle, vložil jsem ti do úst svá slova. 10 Hled', tímto dnem tě ustanovuji nad pronárody a nad královstvími, abys rozvracel a podvracel, abys ničil a bořil (= přinášel zkázu!!!), stavěl a sázel ...povstaň a vyříd' jim všechno, co jsem ti přikázal.“ (Jr 1,9-10.17) Jaký je tedy úkol proroka? **Přinášet Boží zvěst**, Boží slova, Boží poselství!

V Jeremjášově případě to nebyla nijak příznivá slova. A přece právě toto Boží slovo bylo potřeba zvěstovat. A kdyby měl prorok pochybnosti o naplnění slova, dostává se mu při vidění mandloňového prutu Božího ujištění: „Bdím nad svým slovem, aby se uskutečnilo.“ (Jr 1,12). – Toto slovo potřeboval slyšet Jeremjášův Izrael.

Slovo, které vyřizoval Pán Ježíš v Nazaretě, mělo jiný charakter, byť se lid nacházel v podobném stavu. Pán Ježíš přinesl slovo o tom, že se začaly naplňovat dávné prorocké mesiášské sliby. Zvěstoval radostné noviny o tom, že přichází změna údělu chudých, nemocných, zajatých a slepých, zdeptaných. Přichází čas – snad bychom mohli povědět – hmatatelné Boží milosti. A zdaleka nešlo pouze či na prvním místě o fyzicky chudé, nemocné, zajaté, slepé či zdeptané. Jednalo se o prorocké obrazy o uzdravení pochroumaného, zotročeného lidství.

To je **Kristovo evangelium, z něhož my sami žijeme**, protože jsme **rozpoznali** svou duchovní slepotu (v níž nevidíme dál, než za horizont několika dní natož pak za

smrt), duchovní chudobu (protože kde není Bůh a víra, duši člověk cosi zásadního přece jenom chybí), zákon zla v sobě a neschopnost žít svatý život, což je deptající.

Poznali jsme ale zároveň, že Kristus tento stav mění, uzdravuje, dává víru a svou lásku (milost), dává životu novou perspektivu. Z evangelia, které se nás dotklo, nejenže žijeme, ale chceme ho přinášet jako prorocké slovo našim nejbližším.

A jak toto celé evangelium přiblížit druhým tak, aby jim přišlo aktuální a navýsost potřebné pro život? Jak být prorokem evangelia svým blízkým, a to zvláště při vědomí toho, že evangelium Kristovo ocení jenom ten, kdo prožije hubenost a bídu svého života? – Na tuto otázku nabízí jednu z odpovědí naše dnešní třetí čtení z prvního listu Korintským 13.

3. ZPŮSOB – JAK KONAT SVÉ POVOLÁNÍ

Hymnus apoštola Pavla o lásce jako „lepší cestě“ ukazuje na charakter „bytí Božími proroky“ dnes. Myslím, že nemusíme být vždy hlasitými a extravagantními proroky slov. Poslání přinášet Boží slovo – evangelium – je posláním, v němž se Boží slovo stává tělem, stává se láskou. Slovo evangelia, z něhož žijeme, má být proměněno v lásku. A tomuto proměněnému slovu lidé rozumějí. Lásky dokáže zahanbit a usvědčit mnohem účinněji, než slovo. Lásky má v sobě moc k sobě přitahovat právě proto, že její podstatou není slovo, ale nezištný čin, nezištný zájem o dobro druhých. A nejde tady o lásku jako nátlakový prostředek – nemá jít o jakési duchovní citové vydírání či obchod lásky. Jako Kristus projevil lásku i těm, kdo neuvěřili, i **naším posláním je duchovně nezištně sloužit a nepočítat ovoce**. Ovoce je v Boží režii. Je to láska, která nakonec připravuje půdu pro Slovo samotné – slovo Boží.

Jak být tedy prorokem svým bližním, prorokem, který bude přibližovat Boží evangelium? **Láskou**, která se projevuje, jak nám to říká apoštol Pavel v 1K 13:

V trpělivosti, v laskavosti, v tom, že bude druhému přát úspěch a nebude závidět, v tom, že nebude počítat křivdy a ochotně bude odpouštět (nebude škatulkovat druhé), v tom, že bude čestná a nedá se vydráždit, v tom, že prospěch druhých bude nad můj vlastní prospěch.

Jestli Pán Ježíš pověděl na konci čtení proroka Izajáše v nazaretské synagoze „Dnes se splnilo toto slovo...“, i my **můžeme ukázat a modelovat, jak se Boží slovo – evangelium – dnes plní především v mém životě** – v mém úspěchu, v mém neúspěchu, v mém zdraví, v mé nemoci, v mém vidění světa, v mém vidění druhých (křesťanů i nekřesťanů), v mém vidění sebe sama, v mém vidění církve, v mém vidění mého životního poslání.

4. ZÁVĚR

Není lehké být prorokem svým nejbližším, těm, na kterých nám tolik záleží. A přece jsme k tomuto povolání. Sami vědomi si zakotvení v Boží věčné lásce k nám, máme poslání přibližovat druhé k Bohu především jeho evangeliu nezištnou a trpělivou láskou.

Jan Asszonyi

